

**BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
DIREKCIJA ZA EKONOMSKO PLANIRANJE**

**БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
САВЈЕТ МИНИСТАРА
ДИРЕКЦИЈА ЗА ЕКОНОМСКО ПЛАНИРАЊЕ**

**BOSNIA AND HERZEGOVINA
COUNCIL OF MINISTERS
DIRECTORATE FOR ECONOMIC PLANNING**

**INFORMACIJA
o kretanju makroekonomskih pokazatelja
za januar/siječanj - februar/veljača 2016. godine**

Sarajevo, april/travanj 2016. godine

Sadržaj:

Uvod.....	3
1. Realni sektor.....	4
1.1. <i>Industrijska proizvodnja</i>	4
1.2. <i>Tržište rada</i>	4
2. Javne finansije.....	5
2.1. <i>Indirektni porezi u BiH</i>	5
2.2. <i>Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda u BiH</i>	6
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor.....	7
3.1. <i>Cijene – Indeks potrošačkih cijena (CPI)</i>	7
3.2. <i>Monetarni agregati</i>	8
3.3. <i>Prosječna obvezna pričuva</i>	9
3.4. <i>Devizne pričuve Centralne banke BiH</i>	10
3.5. <i>Depoziti</i>	10
3.6. <i>Kredit</i>	11
3.7. <i>Berze</i>	11
4. Vanjski sektor.....	13
4.1. <i>Platni bilans</i>	15
5. Strane direktne investicije.....	16

Uvod

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 79. sjednici održanoj 05.03.2009. godine razmotrilo i usvojilo Prijedlog mjera iz nadležnosti Vijeća ministara BiH za ublažavanje uticaja globalne ekonomske krize na privredu BiH. Direkcija za ekonomsko planiranje je zadužena da u vezi sa navedenim prati kretanje makroekonomskih pokazatelja i da izvještaj o kretanju mjesečno dostavlja Vijeću ministara.

Direkcija je zadužena da „Informaciju“ dostavlja mjesečno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u svrhu praćenja uticaja svjetske ekonomske krize na ekonomiju BiH.

„Informacija“ obuhvata kretanje glavnih makroekonomskih pokazatelja u BiH za navedeni period. Detaljna pojašnjenja svih oblasti koje su obuhvaćene u ovom dokumentu se mogu naći u Ekonomskim trendovima BiH koje publikuje Direkcija, kvartalno - četiri puta godišnje, te redovno dostavlja Vijeću ministara i Parlamentu BiH.

* * *

Nakon januarskog pada vanjske trgovine i industrije na godišnjem nivou, realni sektor uglavnom bilježi pozitivan rast u februaru 2016. godine. Ipak, bez obzira što je u februaru zaustavljen januarski pad vrijednosti robnog izvoza i uvoza, na nivou dva mjeseca izvoz i uvoz još uvijek bilježe godišnji pad.

S druge strane, snažan godišnji rast industrijske proizvodnje od 6% u februaru je doveo do rasta i na nivou perioda od 1,3%. Do nominalnog pada izvoza su u velikoj mjeri doveli pad proizvodnje električne energije, te pad cijena aluminijuma od približno 20% u prva dva mjeseca 2016. Imajući u vidu pomenuti pad cijena, robni izvoz je najvjerovatnije zapravo zabilježio pozitivan realni rast u datom periodu. Slična je situacija i kod nominalnog pada robnog uvoza kod kojeg je veliku ulogu imao godišnji pad svjetskih cijena sirove nafte od približno 40%. Tako bi isključujući naftu i naftne derivate robni uvoz najvjerovatnije zabilježio skroman rast u prva dva mjeseca. Ovo je u skladu sa dostupnim pokazateljima kretanja finalne potrošnje i investicija koji ukazuju na skroman rast domaće tražnje.

Naime, rast prihoda PDV po poreskim prijavama od 1%, te povećanje vrijednosti uvoza dobara široke potrošnje od približno 3% u periodu januar-februar ukazuju na povećanje finalne potrošnje. U isto vrijeme, porast vrijednosti uvoza kapitalnih dobara od 1,7% ukazuje na povećanje investicija u odnosu na prva dva mjeseca 2016. godine. Dakle, dostupni pokazatelji ukazuju na skroman rast ekonomske aktivnosti u prva dva mjeseca 2016. godine nošen skromnim povećanjem proizvodnje i robnog izvoza, te blagim porastom domaće tražnje i uvoza uz realni rast vanjskotrgovinskog deficita.

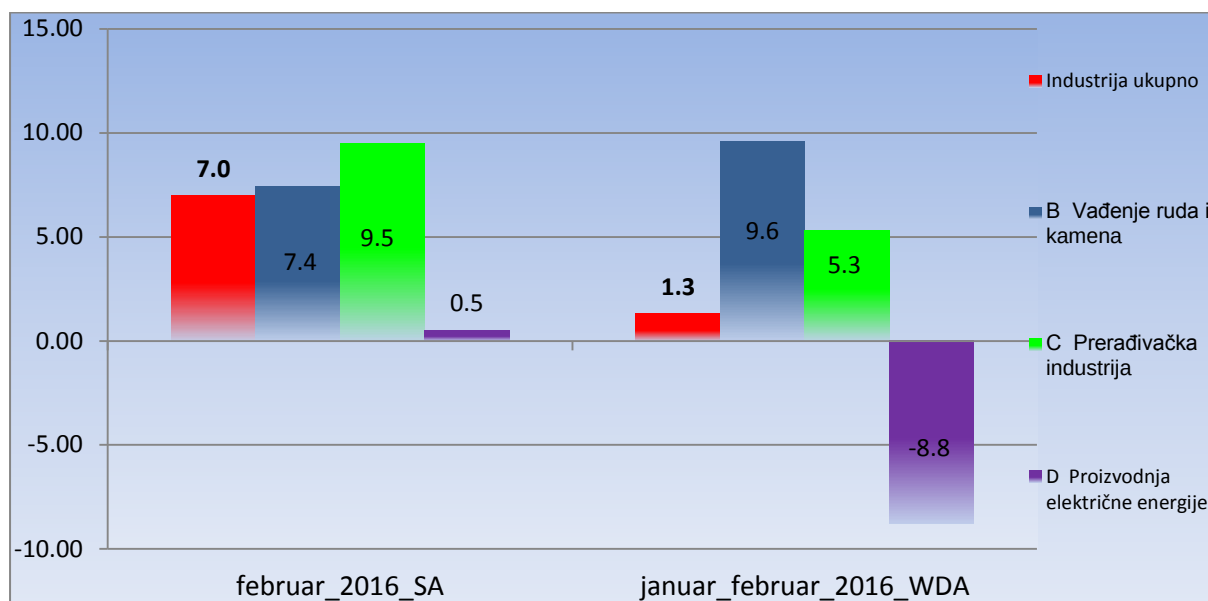
1. Realni sektor

1.1. Industrijska proizvodnja

Prema preliminarnim podacima BHAS-a za period januar-februar 2016. godine u Bosni i Hercegovini je registrirano povećanje fizičkog obima industrijske proizvodnje od 1,3% u odnosu na isti period prethodne godine, dok je sezonski rast u februaru u odnosu na januar iznosio 7%.¹ Nakon pada ukupne industrijske proizvodnje koji je registriran u januaru 2016. godine, ovi pokazatelji za februar djeluju dosta pozitivnije, a posebno ako se ima u vidu da je glavni generator rasta bila prerađivačka industrija u BiH. Tako je prerađivačka industrija u periodu januar-februar 2016. godine ostvarila povećanje proizvodnje od 5,3% u odnosu na isti period prethodne godine, a sezonski rast u februaru u odnosu na prethodni mjesec iznosio je 9,5%.

Posmatra li se struktura rasta evidentno je da je najznačajniji doprinos ostvaren u okviru proizvodnje trajnih proizvoda za široku potrošnju (pretežno proizvodnja namještaja) i intermedijarnih proizvoda. Pored prerađivačke industrije pozitivan doprinos rastu industrijske proizvodnje ostvaren je i u okviru sektora rudarstva gdje je u posmatranom periodu registrirano povećanje proizvodnje od 9,6%. S druge strane, u okviru sektora za proizvodnju električne energije u periodu januar-februar 2016. godine zabilježen je pad proizvodnje od 8,8% što je posljedica smanjenja proizvodnje u hidroelektranama od preko 30%, dok je proizvodnja električne energije u termoelektranama povećana za oko 20% u odnosu na isti period prethodne godine.²

Grafikon 1: Industrijska proizvodnja u BiH po sektorima za period januar-februar 2016. godine

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

¹ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje "Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za februar 2016. godine", 20.03.2016.

² NOSBiH, "Izveštaj o tokovima električne energijena prijenosnoj mreži u BiH za februar 2016. godine", 16. mart 2016.

1.2. Tržište rada

Broj zaposlenih lica u januaru 2016. godine je iznosio 717,9³ hiljada, i veći je za 1,8% u poređenju sa istim mjesecom 2015. godine. Najznačajniji doprinos rastu broja zaposlenih lica (g/g) je bio u djelatnostima koje zapošljavaju najveći broj lica u BiH - *prerađivačka industrija i trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala* sa stopama rasta od 3% odnosno 3,9% respektivno. Istovremeno, u *djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane* registrovana je najveća stopa rasta broja zaposlenih lica (8,5% g/g), što je doprinijelo ukupnom povećanju broja zaposlenih u BiH. Administrativna stopa nezaposlenosti u januaru 2016. godine je iznosila 42,9%⁴ i nije se mijenjala u odnosu na kraj 2015. godine, ali je smanjena za 1 p.p. u poređenju sa istim mjesecom 2015. godine. Ukupan broj nezaposlenih lica u BiH u februaru 2016. godine je smanjen za 2,4% g/g i iznosi 536,7 hiljada.

Prosječna neto plata u BiH u januaru 2016. godine je iznosila 829 KM i nominalno je manja za 0,2% g/g, ali je realno veća za 0,6% zbog deflacije. Stagnacija prosječne neto plate je posljedica skromnog rasta plata u većini područja djelatnosti, a u pojedinim djelatnostima je registrovano smanjenje neto plata u poređenju sa januarom 2015. godine. Prosječna neto plata je nominalno najviše smanjena u područjima *administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti* (-3,1% g/g), *proizvodnji i snabdijevanju el. energijom, gasom, parom i klimatizaciji* (-1% g/g). U februaru 2016. godine prosječna penzija u BiH je iznosila 361⁵ KM i nije se bitno mijenjala u poređenju sa istim mjesecom 2015. godine (tabela ispod). Istovremeno, ukupan broj penzionera u BiH je uvećan za 3,1% g/g i iznosi 644,8⁶ hiljada. Iznos najniže penzije se nije mijenjao i iznosi 326,2 KM u FBiH i 174,4 KM u RS.

Tabela 1: Osnovni indikatori na tržištu rada u BiH⁷

Period	Broj zaposlenih lica u BiH	Broj nezaposlenih lica u BiH	Prosječna neto plata u BiH (KM)	Prosječna penzija u BiH (KM)
I-XII 2015.	713.608	541.817	830	358
I 2016.	717.929	539.109	829	358
II 2016.	-	536.684	-	361
Stope rasta g/g				
I-XII 2015.	1,8%	-1,4%	0,0%	1,5%
I 2016.	1,8%	-2,2%	-0,2%	0,2%
II 2016.	-	-2,4%	-	-0,1%

Izvor: BHAS, entitetski zavodi za zapošljavanje, Zavod za zapošljavanje BD, penzioni fondovi u BiH, DEP kalkulacije

³ Podatak o broju zaposlenih u BiH za februar 2016. godine nije objavljen u periodu pripreme Informacije. Stoga su prezentirani podaci koji se odnose na januar 2016. godine.

⁴ Administrativna (registrovana) stopa nezaposlenosti je izračunata kao odnos broja nezaposlenih lica i ukupne radne snage.

⁵ Prosječna penzija u BiH je izračunata na osnovu prosječnih mjesečnih penzija ponderisanih udjelom ukupnog boja penzionera u svakom od bh. entiteta u ukupnom broju penzionera.

⁶ Broj penzionera u BiH predstavlja zbir penzionera koji primaju penzije iz Zavoda za MIO/PIO FBiH i Fonda za PIO RS bez obzira na mjesto prebivališta.

⁷ Podatak o broju zaposlenih i neto platama za februar 2016. godine nije objavljen u periodu pripreme Informacije.

2. Javne finansije

2.1. Indirektni porezi u BiH

Tokom drugog mjeseca tekuće godine, bruto prihodi od indirektnih poreza su ostvarili neznatan rast. Ovakav rast, zajedno sa bržim smanjenjem povrata sa JR, je doveo do rasta prikupljenih neto prihoda. Za razliku od prethodnog mjeseca kada su jedino neto prihodi od PDV-a ostvarili povećanje, februar karakteriše rast svih kategorija prihoda. Osim što su tokom posmatranog mjeseca neto prihodi od PDV-a usporili svoj rast.

U februaru mjesecu po osnovu PDV-a je prikupljeno oko 266 miliona KM, ili 4,7% više nego u istom mjesecu prethodne godine. Prema poreskim prijavama prihodi od PDV-a bilježe godišnje povećanje od 1,5%, gdje je uvozni PDV ostvario rast (3,6%), dok PDV u domćem prometu bilježi smanjenje (17,3%).

Po osnovu akciza tokom posmatranog mjeseca prikupljeno je oko 98 miliona KM. Rast je zabilježen kod uvoznih akciza (4,6%), dok domaće akcize bilježe smanjenje od 9,4%. Pozitivan doprinos rastu (0,9 p.p) dale su akcize na naftu i naftne derivate, posebno na uvoznu naftu, kao rezultat kretanja cijena na svjetskom tržištu. Sa druge strane, negativan doprinos rastu (1,4 p.p.) prihoda od akciza dali su prihodi od akciza na duvan i duvanske prerađevine, posebno na domaći duvan.

Rast sredstava za raspodjelu korisnicima sa JR praćen je rastom neto prihoda. Tokom posmatranog mjeseca ponovo se javlja potreba za povećanim servisiranjem obaveza vanjskog zaduživanja (28,2%) čime su smanjena preostala sredstva namjenjena finansiranju budžeta korisnika sa JR (2,5%).

Tabela 2: Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza (rast g/g u % ako nije drugačije naznačeno)

	2016 struktura	2014 jan-feb	2015 jan-feb	2016 jan-feb	2016 jan	2016 feb
Bruto prihodi - prikupljeno	100,0	6,5	1,1	2,1	2,8	1,5
Povrati	16,6	-2,6	8,3	-7,2	-3,0	-11,2
<u>Neto prihodi - prikupljeno</u>	<u>83,4</u>	<u>8,6</u>	<u>-0,4</u>	<u>4,2</u>	<u>4,0</u>	<u>4,4</u>
PDV	51,7	11,5	-6,1	6,4	8,5	4,7
Carine	3,3	14,9	9,6	-6,0	-15,6	0,9
Akcize	22,3	3,9	10,5	0,0	-0,4	0,6
Putarine	4,7	15,5	4,5	2,6	-1,5	6,4
Ostali prihodi	0,3	10,3	10,3	2,1	-5,2	8,9
Neusklađeni prihodi	1,1	-60,3	45,8	40,7	-1,0	...
<u>Raspoloživo za raspodjelu</u>	<u>100,0</u>	<u>5,9</u>	<u>2,1</u>	<u>1,4</u>	<u>1,4</u>	<u>1,4</u>
Minimalne rezerve	17,2	-2,5	7,5	-6,0	-1,9	-10,0
<u>Budžeti</u>	<u>82,8</u>	<u>7,9</u>	<u>0,9</u>	<u>3,1</u>	<u>2,1</u>	<u>4,0</u>
Servisiranje vanjskog duga	5,9	38,8	51,3	-2,8	-23,6	28,2
FBiH	3,7	45,6	55,7	-3,6	-25,0	30,1
RS	2,2	29,3	44,3	-3,0	-21,0	21,8
BD	0,0	...	...	1270,3	0,0	2214,5
Raspodjeljeno nakon servisiranja vanjskog duga	76,8	6,7	-1,8	3,6	4,8	2,5
Institucije BiH	12,4	0,0	-2,4	1,7	-0,8	4,2
FBiH	40,9	8,6	0,0	2,4	4,4	0,6
RS	21,0	7,0	-5,0	7,3	9,3	5,6
BD	2,4	9,5	1,4	1,9	2,7	1,2

Izvor: UIO BiH

2.2. Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda u BiH

Tokom mjeseca februara tekuće godine, prihodi od direktnih poreza, doprinosa i ostalih prihoda u nadležnosti entitetskih poreskih uprava su zabilježili godišnje povećanje od 10,2%. Navedeno povećanje rezultat je rasta svih gore navedenih vrsta prihoda.

Nakon godinu dana, od uvođenja izmjena u oporezivanju dohotka u RS, u februaru 2016. godine, prihodi od ovog poreza po prvi put bilježe povećanje (5,6% m/m). Pored poreza na dohodak i ostale kategorije poreza su bilježila rast, tako da su ukupno prikupljeni direktni porezi u RS rasli 13,0% m/m. Prihodi od doprinosa u drugom mjesecu 2016. godine su rasli 13,6% m/m. Jedino su prihodi od taksi, kazni i naknada bilježili smanjenje (3,4% m/m), kao rezultat korišćenja zakonskih privilegija.⁸

U FBiH, tokom februara mjeseca tekuće godine ukupno prikupljeni prihodi su veći za 10% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Rast je ostvaren rastu svih kategorija prihoda: direktni porezi 28,3%, prihodi od doprinosa 4,6% i prihodi od kazni, taksi i naknada 18,7%.

Ukupno prikupljeni prihodi u entitetskim poreskim upravama za prva dva mjeseca posmatrane godine su veći za 7,0% g/g. Da pojedini prihodi od poreza prikupljenih u RS nisu imali negativne stope, rast bi svakako bi veći, zahvaljujući pozitivnim stopama rasta prihoda prikupljenih u FBiH. U RS je prisutno smanjenje poreza na dohodak kao rezultat izmjena Zakona o porezu na dohodak s kraja prošle godine.⁹ Porezi građana, takođe, bilježe smanjenje kao rezultat loše naplate poreza na imovinu građana, ali i poreza na nepokretnosti koji ima najveći udio u kategoriji poreza građana.

Kako su se kretale pojedine kategorije prihoda od direktnih poreza, doprinosa i drugih prihoda za prva dva mjeseca na nivou BiH i na nivoima entiteta može se vidjeti iz tabele ispod.

Tabela 3: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i sl.

Naziv prihoda	FBiH januar-februar 2016			RS januar-februar 2016			BiH januar-februar 2016		
	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %
	2015	2016		2015	2016		2015	2016	
Direktni porezi	85,3	109,8	28,7	53,4	55,0	3,1	138,7	164,8	18,9
Porez na dohodak	47,1	55,0	17,0	32,8	31,7	-3,5	79,9	86,7	8,6
Porez na dobit	18,8	22,5	19,9	16,3	19,5	19,7	35,0	42,0	19,8
Porezi građana	19,2	32,0	66,8	2,2	2,1	-4,6	21,4	34,1	59,6
Ostali porezi	0,3	0,3	-14,0	2,1	1,8	-16,0	2,4	2,0	-15,8
Ostale takse, kazne i naknade	87,7	102,1	16,4	48,7	47,8	-1,7	136,4	149,9	9,9
Doprinosi	442,7	455,1	2,8	187,5	198,9	6,1	630,2	654,1	3,8
PIO	248,2	252,7	1,8	105,8	111,3	5,2	354,0	364,0	2,8
Zdravstvo	174,7	182,0	4,1	67,8	72,9	7,4	242,6	254,8	5,1
Nezaposleni	19,8	20,5	3,5	5,4	5,7	5,4	25,2	26,2	3,9
Dječija zaštita	0,0	0,0	-	7,9	8,3	5,4	7,9	8,3	5,4
Zapošljavanje invalida	0,0	0,0	-	0,6	0,7	24,9	0,6	0,7	24,9
UKUPNO	615,7	667,1	8,3	289,5	301,8	4,2	905,3	968,8	7,0

Izvor: Poreska uprava RS i Poreska uprava FBiH

⁸ Mnoga lica protiv kojih je izdat prekršajni nalog iskoristila su zakonsku mogućnost da prihvate odgovornost i najkasnije u roku od osam dana od dana prijema naloga plate polovinu izrečene novčane kazne, čime su oslobođeni plaćanja druge polovine.

⁹ Novi Zakon o porezu na dohodak je u primjeni od 01.09.2015. godine („Službeni glasnik RS br. 60/15), a efekat primjene je prisutan i početkom 2016. godine. Od 01.01.2016. na snazi su još i: Zakon o porezu na dobit („Službeni glasnik RS, br. 94/15), Zakon o izmjenama Zakona o porezu na upotrebu, držanje i nošenje dobara („Službeni glasnik RS br. 110/15). Takođe, od 01.01.2016. u primjeni je i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima („Službeni glasnik RS br. 103/15).

3. Cijene, monetarni i finansijski sektor

3.1. Cijene – Indeks potrošačkih cijena (CPI)

U februaru 2016. godine u BiH je registrovana deflacija od 1,3% g/g, odnosno za period I-II 2016. godine je iznosila 1%. Intenzitet smanjenja opšteg nivoa cijena u februaru je bio nešto veći u poređenju sa januarom (tabela ispod). Istovremeno, svjetske cijene sirove nafte su se nastavile smanjivati (-43% g/g) kao i cijene hrane (-8,6% g/g).¹⁰ U BiH u februaru 2016. godine naznačajnija smanjenja cijena u okviru CPI indeksa su u odjeljcima *hrane i bezalkoholnih pića* (-1,3% g/g), *odjeće i obuće* (-9,1%), i *prevoza* (-6,9%). Najbrži rast cijena je registrovan u odjeljku *alkoholnih pića i duvana* (9,5% g/g) zbog nastavka harmonizacije akcizne politike u BiH sa politikom akciza na cigarete u Evropskoj uniji.¹¹

Tabela 4: Indeks potrošačkih cijena u BiH (CPI)

	<u>I-XII 2015.</u> <u>I-XII 2014.</u>	<u>I 2016.</u> <u>I 2015.</u>	<u>II 2016.</u> <u>II 2015.</u>	<u>I-II 2016.</u> <u>I-II 2015.</u>
00 Ukupan indeks	99,0	99,2	98,7	99,0
01 Hrana i bezalkoholna pića	99,1	98,9	98,7	98,8
02 Alkoholna pića i duvan	107,2	109,5	109,5	109,5
03 Odjeća i obuća	92,7	91,5	90,9	91,2
04 Stanovanje, voda, el. energija, plin i dr. energenti	101,1	100,1	99,8	99,9
05 Namještaj, kućni uređaji i redovno održavanje kuće	100,3	99,9	99,3	99,6
06 Zdravstvo	101,3	100,8	100,6	100,7
07 Prevoz	93,1	94,9	93,1	94,0
08 Komunikacije	100,2	100,0	100,0	100,0
09 Rekreacija i kultura	100,2	99,6	99,8	99,7
10 Obrazovanje	102,1	102,2	101,5	101,8
11 Restorani i hoteli	100,4	100,6	100,8	100,7
12 Ostala dobra i usluge	99,8	100,4	99,5	100,0

Izvor: BHAS

3.2. Monetarni agregati

Kontinuiran rasta depozitne osnove, te gotovine izvan banaka doveli su do rasta ukupne novčane mase od 7,9% g/g. Najveći doprinos rastu upravo dolazi od najlikvidnijeg dijela novčane mase (5,1 p.b.), tj. novca u užem smislu (M1), a zatim od kvazi novca (2,9 p.b.). Ukupna novčana masa na kraju siječnja 2016. godine je iznosila 18,6 mlrd. KM

¹⁰ Izvor: MMF baza podataka (sirova nafta - simple average of three spot prices, prirodni gas – Rusija, indeks hrane). Podaci se odnose na februar 2016. godine.

¹¹ Detaljnije o povećanju akciza na cigarete i duvan u Informaciji za januar 2016. godine i Odluci o utvrđivanju posebne i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2016. godinu.

Tabela 5: Monetarni agregati (u mil. KM, stanje na kraju razdoblja)¹²

Razdoblje	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u inoz. valuti	Ostali depoziti u inoz. valuti	M1	QM	M2
1	2	3	4	5	6	7=2+3	8=4+5+6	9=7+8
12.2015.	3.055	5.126	3.563	1.360	5.543	8.181	10.466	18.647
01.2016.	3.017	5.085	3.582	1.371	5.546	8.103	10.499	18.601
Stopa rasta g/g								
12.2015.	8,6%	14,0%	5,5%	4,6%	5,0%	11,9%	5,1%	8,0%
01.2016.	7,0%	15,5%	6,2%	3,3%	4,5%	12,1%	4,9%	7,9%

Izvor: CBBiH

Pričuvni novac (M0) iznosio je 7,6 mlrd. KM i zabilježio je rast od 11,2% g/g. Kako pričuvni novac i dalje raste nešto brže u odnosu na novčanu masu, multiplikacija novca je usporenija u odnosu na siječanj 2015. godine, kao i u odnosu na kraj godine. Novčani multiplikator iznosio je 2,4442.

Tabela 6: Pričuvni novac (u mil. KM, na kraju razdoblja)

Razdoblje	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Depoziti banaka kod monetarnih vlasti	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod mon. vlasti	Pričuvni novac (M0)
1	2	3	4	5=2+3+4
12.2015.	3.499	4.064	52	7.615
01.2016.	3.449	4.117	44	7.610
Stopa rasta g/g				
12.2015.	9,0%	8,3%	35,2%	8,8%
01.2016.	7,8%	13,3%	322,2%	11,2%

Izvor: CBBiH

3.3. Prosječno stanje računa obveznih pričuva¹³

Prosječno stanje računa obveznih pričuva banaka kod CBBiH u 2015. godini povećano je za 9,7% u odnosu na 2014. godinu i doseglo je iznos od 4,1 mlrd. KM. Od tog iznosa na prosječne obvezne pričuve odnosilo se 1,5 mlrd. KM, a na višak iznad obveznih pričuva 2,6 mlrd. KM. Iako je u razdoblju od srpnja do rujna zabilježen pad viška iznad obveznih pričuva, što je rezultiralo i smanjenjem prosječnog salda računa obveznih pričuva u rujnu od 0,5% g/g, već idući mjesec stope rasta su vratile pozitivan trend kretanja. S druge strane, prosječne obvezne pričuve zabilježile su pozitivne godišnje stope rasta tijekom svih dvanaest mjeseci 2015. godine.

¹² Transkacijski novac (M1) čine gotovina izvan banaka i prenosivi depoziti u domaćoj valuti. Kvazi novac (QM) čine ostali depoziti u domaćoj valuti, prenosivi depoziti u inozemnoj valuti i ostali depoziti u inozemnoj valuti. M1 i QM čine M2.

¹³ U vrijeme izrade ove Informacije CBBiH nije objavila podatke za prosječnu obveznu pričuvenu za siječanj 2016. godine.

Tabela 7: Stanje računa prosječnih obveznih pričuva (u mil. KM, na kraju razdoblja)

Razdoblje	Osnovica za obračun obvezne pričuve	Prosječne obvezne pričuve	Prosječan saldo računa obveznih pričuva kod CBBiH	Višak iznad obveznih pričuva	Stopa obvezne pričuve	Implicitna stopa obvezne pričuve
1	2	3	4	5=4-3	6=3/2	7=4/2
I. - III. 2015.	16.253	1.390	3.598	2.208	8,6%	22,1%
I. - VI. 2015.	16.492	1.416	3.712	2.296	8,6%	22,5%
I. - IX. 2015.	16.918	1.456	3.838	2.382	8,6%	22,7%
I. - XII. 2015.	17.331	1.499	4.067	2.568	8,6%	23,5%
Stopa rasta g/g						
I. - III. 2015.	3,3%	3,2%	7,3%	10,1%	-	-
I. - VI. 2015.	4,5%	5,0%	8,5%	10,7%	-	-
I. - IX. 2015.	3,1%	3,3%	-0,5%	-2,6%	-	-
I. - XII. 2015.	6,0%	7,0%	9,7%	11,4%	-	-

Izvor: CBBiH

3.4. Devizne pričuve Centralne banke BiH

U siječnju 2016. godine nastavljen je rast deviznih pričuva iz 2015. godine. Za promatrani mjesec iznosile su 8,6 mlrd. KM i bile su veće za 10,8% g/g.

Struktura deviznih pričuva nije se značajnije promijenila u odnosu na mjesec ranije, pa su tako inozemni vrijednosni papiri činili 85,7% deviznih pričuva, depoziti kod nerezidentnih banaka 10,9%, zlato 2,2% te inozemna valuta u trezoru CBBiH 1,2%.

Tabela 8: Devizne pričuve (u mil. KM, stanje na kraju razdoblja)

Razdoblje	Zlato	Držanje SDR	Inozemna valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papire	Bruto devizne pričuve
1	2	3	4	5	6	7	8=2+...+7
12.2015.	182	4	129	1.004	0	7.288	8.606
01.2016.	192	4	101	937	0	7.404	8.638
Stopa rasta g/g							
12.2015.	-0,2%	-27,4%	79,0%	-54,0%	-	35,4%	10,0%
01.2016.	-9,8%	-30,1%	20,0%	-52,8%	-	34,5%	10,8%

Izvor: CBBiH

3.5. Depoziti

Kao što je već navedeno u dijelu o monetarnim agregatima, rast depozita nastavljen je i u siječnju 2016. godine. Ukupni depoziti na kraju mjeseca su iznosili 16,4 mlrd. KM što je u odnosu na isti mjesec prošle godine više za 8,5%, dok je u odnosu na kraj godine zabilježen neznatan pad od 0,5%. Detaljan pregled strukture ukupnih depozita i godišnje stope promjene dani su u tabeli ispod.

Tabela 9: Sektorska struktura depozita (u mil. KM, stanje na kraju razdoblja)¹⁴

Razdoblje	Ukupni depoziti	Depoziti stanovništva	Depoziti nefinancijskih poduzeća	Depoziti opće vlade	Ostali
12.2015.	16.531	9.865	3.794	1.573	1.299
01.2016.	16.449	9.911	3.723	1.501	1.314
Stopa rasta g/g					
12.2015.	7,5%	9,1%	4,7%	7,0%	4,8%
01.2016.	8,5%	8,2%	7,0%	17,9%	4,8%
Učešće u ukupnim kreditima					
12.2015.	100,0%	59,7%	23,0%	9,5%	7,9%
01.2016.	100,0%	60,3%	22,6%	9,1%	8,0%

Izvor: CBBiH

3.6. Krediti

Ukupni krediti na kraju siječnja 2016. godine su iznosili 16,8 mlrd. KM i zabilježili su rast od 2,9% g/g. Dok su krediti stanovništvu nešto usporili rast na godišnjoj razini, krediti plasirani sektoru nefinancijskih poduzeća zabilježili su pozitivan rast od 2,1% g/g nakon dužeg razdoblja negativnog godišnjeg rasta. Izuzev u studenom 2015. godine kada je zabilježena pozitivan rast od svega 0,3% g/g, a koji je odmah naredni mjesec poništen, kretanje kredita nefinancijskim poduzećima imalo je negativan predznak od studenog 2014. godine. Ovo može biti pozitivan znak ponovnog ulaganja u poslovne procese. S druge strane, krediti plasirani sektoru opće vlade zabilježili su negativnu stopu rasta poredeću g/g. Sektorska struktura i godišnje stope promjene prikazani su u tabeli ispod.

Tabela 10: Sektorska struktura kredita (u mil. KM, stanje na kraju razdoblja)

Razdoblje	Ukupni krediti	Kredit stanovništvu	Kredit nefinancijskim poduzećima	Kredit općoj vladi	Kredit ostalim sektorima
12.2015.	16.867	7.784	7.843	1.135	105
01.2016.	16.772	7.752	7.815	1.104	102
Stopa rasta g/g					
12.2015.	2,4%	4,8%	-0,2%	3,1%	26,2%
01.2016.	2,9%	4,3%	2,1%	-1,3%	16,4%
Učešće u ukupnim kreditima					
12.2015.	100,0%	46,2%	46,5%	6,7%	0,6%
01.2016.	100,0%	46,2%	46,6%	6,6%	0,6%

Izvor: CBBiH

3.7. Berze

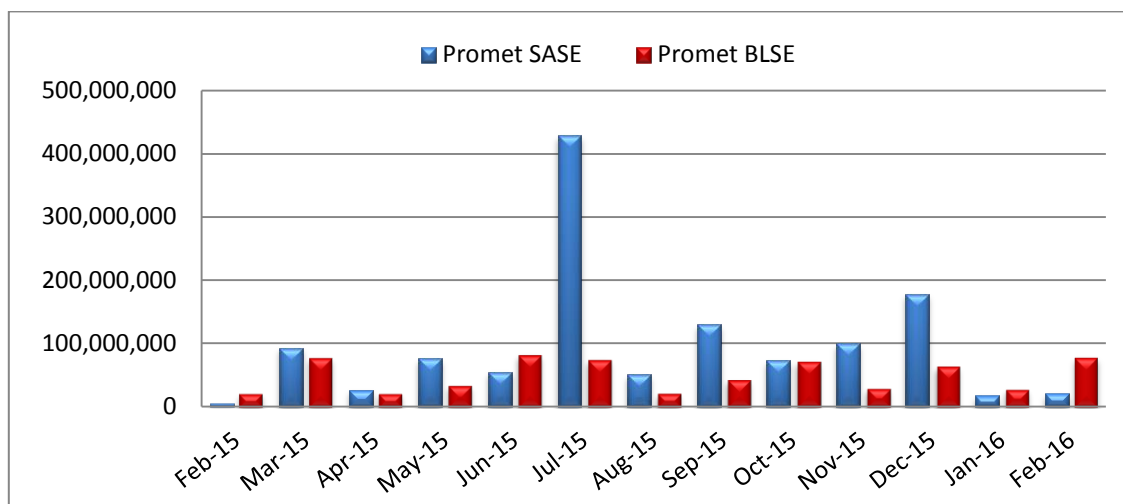
Na Sarajevskoj berzi (SASE) u mjesecu februaru 2016. godine ostvaren je promet u iznosu od 20,4 miliona KM što čini 20,9% od ukupnog ostvarenog prometa na berzama u BiH. Promet na SASE u mjesecu februaru je veći 4,7 puta u odnosu na promet u istom mjesecu 2015. godine. Najveći

¹⁴ Sektor nefinancijskih poduzeća čine nefinancijska javna i privatna poduzeća. Sektor opće vlade čine sve razine vlada u BiH. Za potrebe izrade Informacije ostali sektor čine: ostale finansijske institucije, neprofitne organizacije i ostali, jer pojedinačno, ovi sektori imaju malo učešće u ukupnim depozitima, odnosno ukupnim kreditima.

promet u februaru ostvaren je na slobodnom tržištu sa dionicama emitenta „Moja banka“ d.d. Sarajevo u iznosu od 3,01 miliona KM.

Na Banjalučkoj berzi (BLSE) u mjesecu februaru 2016. godine ostvaren je promet u iznosu od 77,5 miliona KM što čini 79,1% od ukupnog prometa ostvarenog na berzama u BiH u ovome mjesecu. Od ovoga iznosa 60,9 miliona KM je ostvareno javnom ponudom Obveznica i Trezorskih zapisa RS što iznosi 78,5% ostvarenog prometa na BLSE u mjesecu februaru. Promet na BLSE je veći za 3,7 puta u odnosu na promet u istome mjesecu prošle godine. U redovnom prometu najveća ostvarena trgovina je dionicama „R.S. izmirenje ratne štete br. 10“ u iznosu od oko 3,2 miliona KM.

Grafikon 2: Promet na SASE i BLSE uporedno

Izvor: SASE i BLSE

Ukupan promet u ferbuaru 2016. godini na obje berze (SASE i BLSE) u iznosu od 98,05 miliona KM je veći 3,8 puta u odnosu na promet u februaru 2015. godine.

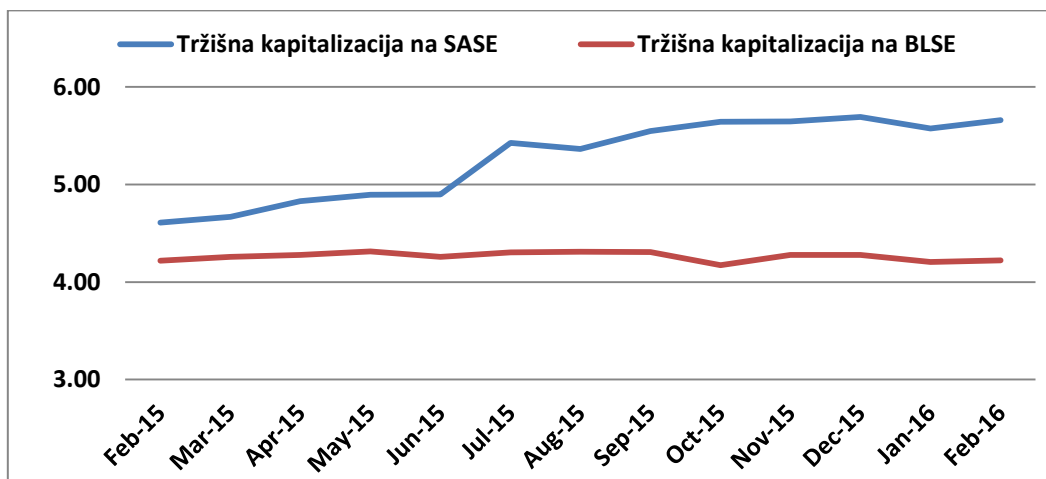
Tabela 11: Promet (u KM) na SASE i BLSE

Godina	SASE	BLSE	UKUPNO
Feb-14	41.173.630	10.887.702	52.061.332
Feb-15	4.385.905	21.108.637	25.494.542
Feb-16	20.471.558	77.577.517	98.049.075

Izvor: SASE i BLSE

Poredeći vrijednosti kapitalizacije na Sarajevskoj berzi (SASE) u mjesecu februaru 2016. godine sa vrijednostima u mjesecu februaru 2015. godine zabilježen je rast od 22,7%, i ukupnoj kapitalizaciji učestvuje sa 57,3%. Kapitalizacija na Banjalučkoj berzi (BLSE) u mjesecu februaru 2015. godine bilježi minimalan rast od 0,04% u poređenju sa vrijednosti u mjesecu februaru 2015. godine i učestvuje u ukupnoj kapitalizaciji sa 42,7%. Vrijednost kapitalizacije na obje berze (SASE i BLSE) u februaru 2016. godine bilježi rast od 11,9 % u odnosu na vrijednosti u mjesecu februaru 2015. godine.

Grafikon 3: Kapitalizacija na SASE i BLSE (u milijardama KM)

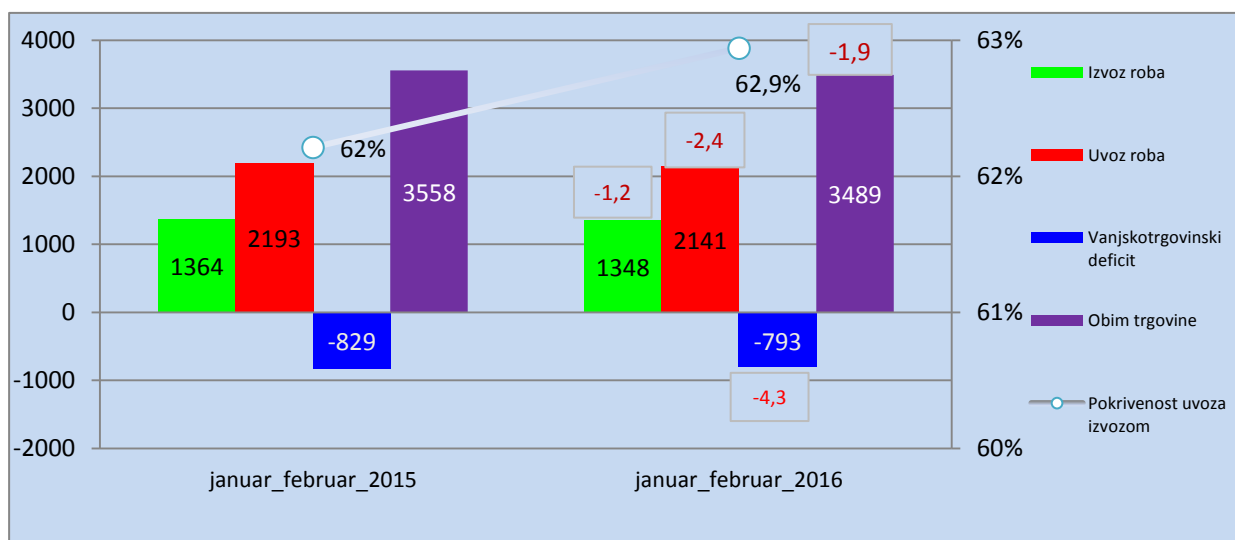

Izvor: SASE i BLSE

4. Vanjski sektor

Osnovne karakteristike vanjskotrgovinske robne razmjene u periodu januar-februar 2016. godine bile su smanjenje obima ukupne robne razmjene kao posljedica istovremenog pada izvoza i u većoj mjeri uvoza, što je u konačnici rezultiralo smanjenjem vanjskotrgovinskog robnog deficita i blagim poboljšanjem pokrivenosti uvoza izvozom. S druge strane, ako se posmatraju pokazatelji samo za februar vidljivo je blago poboljšanje koje se ogleda kroz skroman rast izvoza od 0,4% i neznatno višu stopu rasta uvoza od 1,5% u odnosu na isti mjesec prethodne godine.

Grafikon 4: Vanjskotrgovinska robna razmjena u periodu januar-februar 2016. godine (nominalni iznosi i stope rasta)

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

Ukupni bh. izvoz roba u periodu januar-februar 2016. godine iznosio je 1,348 milijardi KM što predstavlja smanjenje od 1,2 % u odnosu na isti period prethodne godine.¹⁵ Posmatrano po

¹⁵ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje "Statistika robne razmjene sa inostranstvom januar-februar 2016. godine", 21.03.2016. godine.

klasifikaciji glavnih industrijskih grupa proizvoda ključna smanjenja koja su dovela do pada ukupnog izvoza roba registrirana su u okviru kategorija energija i intermedijarni proizvodi, gdje su registrirane stope pada izvoza od 31% odnosno 8,8%, respektivno. Obzirom da ove dvije kategorije čine okosnicu bh. izvoza i tokom posmatranog perioda u ukupnom izvozu roba su učestvovala sa oko 43%, zajednički negativni doprinos ukupnom padu bh. izvoza roba iznosio je 6,2 p.p. Ako se ove dvije kategorije posmatraju detaljnije po proizvodima vidljivo je da su najznačajnija smanjenja zabilježena u okviru izvoza električne energije i željeza i čelika od po 45% (2,3 p.p odnosno 2,7 p.p) , te smanjenje izvoza aluminijuma oko 38% (3,2 p.p) u odnosu na isti period prethodne godine. S druge strane, iako je u ostalim kategorijama došlo do povećanja izvoza ovo nije bilo dovoljno da se iskompenziraju gubici nastali u ove dvije kategorije.

Povećanja izvoza registrirana su u okviru kapitalnih proizvoda 17%, trajnih proizvoda i netrajnih proizvoda za široku potrošnju od preko 10% u odnosu na period januar - februar prethodne godine. Posmatrano po pojedinačnim proizvodima najznačajnija povećanja i samim tim najznačajniji pozitivan doprinos izvozu roba zabilježen je u okviru izvoza metalnih konstrukcija 60% (1,2 p.p), oružja i municije, gdje je izvoz utrostručen (0,9 p.p), te namještaja i odjeće u okviru kojih su registrirane stope rasta od 10,3% i 24%, a doprinosi rastu su iznosili (1,1 p.p) odnosno 0,9(p.p).

Posmatrano po glavnim trgovinskim partnerima i blokovima u periodu januar-februar 2016. godine izvoz na tržište zemalja EU iznosio je 1,037 milijarde KM, što predstavlja povećanje od 6,4%, dok je vrijednost izvezene robe na tržište zemalja CEFTA-e iznosila 154 miliona KM i smanjena je za 28,4%. Ako se bh. robni izvoz u istom periodu posmatra po zemljama vidljivo je da su povećanja izvoza ostvarene prilikom izvoza u Sloveniju 11,7%, Austriju 11,2% i Njemačku 10,7%, dok su smanjenja registrirana u okviru vanjskotrgovinske robne razmjene sa Italijom 3,2%, Hrvatskom 9,4%, i Srbijom od čak 33,2%.

Ukupni bh. uvoz roba za prva dva mjeseca 2016. godine iznosio je oko 2,141 milijarde KM što predstavlja smanjenje od 2,4% u odnosu na isti period prethodne godine. U posmatranom periodu smanjenja uvoza registrirana su u okviru energije od 28% i kapitalnih proizvoda od 1,7%, dok je zajednički negativni doprinos rastu uvoza u okviru ove dvije kategorije iznosio 4 p.p. Ako se bh. uvoz roba posmatra detaljnije na nivou pojedinačnih proizvoda, vidljivo je da su najznačajnija smanjenja i negativan doprinos uvozu roba registrirana u okviru uvoza sirove i rafinirane nafte od oko 26% (2,1 p.p), kamenog uglja oko 50% (1,2 p.p), primarnog aluminijuma 25% (0,9 p.p) i prirodnog plina 40% (0,8 p.p). S druge strane, u okviru ostalih kategorija ostvarena su povećanja uvoza roba, a stope rasta su iznosile za intermedijarni i netrajni proizvodi za široku potrošnju po 2,9%, te trajni proizvodi za široku potrošnju 3,2% u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po pojedinačnim proizvodima povećanja uvoza registrirana su prilikom uvoza motornih vozila 17%, ostalih prehrambenih proizvoda od 25% i osnovnih hemijskih proizvoda 12%.

Posmatrano po glavnim trgovinskim partnerima u periodu januar-februar 2016. godine ukupni bh. uvoz roba iz EU iznosio je 1,332 milijardu KM i u poređenju sa istim periodom prethodne godine blago je povećan za oko 1% , dok je uvoz iz zemalja CEFTA-e iznosio 265 milion KM, što predstavlja povećanje od 6,3%. Posmatrano po glavnim trgovinskim partnerima najznačajnije smanjenja uvoza roba registrirano je prilikom uvoza roba iz Hrvatske od 9,3%, dok su povećanja registrirana u okviru uvoza iz Slovenije 1,9%, Italije 6,9%, Njemačke 7,5% i najviše Srbije 12,3%.

Ukupni vanjskotrgovinski robni deficit u periodu januar-februar 2016. godine iznosio 793 miliona KM i u odnosu na isti period prethodne godine smanjen je za 4,3%. Posmatrano po glavnim industrijskim grupama proizvoda smanjenja deficita su registrirana u okviru energije 26%, kapitalnih proizvoda 19,7% i netrajnih proizvoda za široku potrošnju 4,5%. S druge strane, u okviru intermedijarnih proizvoda došlo je do povećanja deficita, dok je suficit u okviru trajnih proizvoda za

široku potrošnju nastavio trend rasta. Ukupna pokrivenost uvoza izvozom roba blago je poboljšana za skoro oko 0,7 p.p i iznosila je 62,9%. Ako se pokrivenost uvoza izvozom posmatra po trgovinskim blokovima vidljivo je da BiH ima pokrivenost sa zemljama EU od 78%, dok je pokrivenost u okviru CEFTA-e dosta niža i iznosi 58,3%. Detaljniji pregled bh. vanjskotrgovinske robne razmjene sa svijetom za period januar-februar 2016. godine prikazan je u tabeli ispod:

Tabela 12: Vanjskotrgovinska robna razmjena u BiH prema HS klasifikaciji za period januar-februar 2016. g.

Izvoz i uvoz dobara klasifikovanih prema harmonizovanom sistemu kodova (HS)		IZVOZ				UVOZ				BILANS				
		Jan_Feb_2015	Jan_Feb_2016	Januar_Februar2016 promjena%		Jan_Feb_2015	Jan_Feb_2016	Januar_Februar2016 promjena u %		Januar_Februar_2015	Januar_Februar_2016	Januar_Februar2016 promjena u %	Pokrivenost uvoza izvozom	
		u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	
UKUPNO		1364	1348	-1.2	-1.2	2193	2141	-2.4	-2.4	829	793	-4.3	-4.3	62.9%
1	ŽIVOTINJE I PROIZVODI ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA	19	14	-27.5	-0.38	60	61	1.5	0.04	41	47	14.9	0.74	22.4%
2	PROIZVODI BILNOG PORIJEKLA	25	25	0.8	0.01	123	119	-3.3	-0.19	98	94	-4.4	-0.52	21.2%
3	MASTI I ULJA ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA I BILNOG	23	22	-4.6	-0.08	26	28	10.2	0.12	2	6	176.9	0.44	79.5%
4	PREHRAMBENE PRERAĐEVINE	38	48	27.6	0.76	179	198	11.0	0.90	141	150	6.6	1.13	24.2%
5	PROIZVODI MINERALNOG PORIJEKLA	132	93	-29.4	-2.84	306	227	-26.0	-3.63	175	134	-23.5	-4.94	41.0%
6	PROIZVODI HEMIJSKE INDUSTRIJE ILI SRODNIH	94	105	12.5	0.86	228	224	-1.7	-0.18	135	119	-11.6	-1.89	46.9%
7	PLASTIČNE MASE, GUMA I KAUČUK	38	40	6.3	0.17	125	142	14.3	0.81	87	102	17.8	1.87	28.2%
8	KOŽA I KRZNO	22	23	2.5	0.04	64	67	4.9	0.14	42	44	6.2	0.31	34.1%
9	DRVO I PROIZVODI OD DRVETA	81	98	21.7	1.28	26	30	16.0	0.19	-54	-68	24.4	-1.60	323.3%
10	CELULOZA, PAPIR I KARTON I NJIHOVI PROIZVODI	39	41	5.7	0.16	63	60	-3.8	-0.11	23	19	-19.7	-0.56	68.7%
11	TEKSTIL I TEKSTILNI PROIZVODI	76	87	15.3	0.85	141	148	4.8	0.31	66	61	-7.2	-0.57	59.0%
12	OBUĆA, ŠEŠIRI, KAPE I SLIČNI PROIZVODI	104	112	7.1	0.54	59	57	-2.7	-0.07	-46	-55	19.6	-1.08	196.0%
13	PROIZVODI OD KAMENA, GIPSA, CEMENTA I SLIČNIH BISERI, PLEMENITI METALI I	10	8	-22.4	-0.16	37	40	8.2	0.14	27	32	19.2	0.63	19.0%
14	NJIHOVI PROIZVODI, DRAGO I BAZNI METALI I PROIZVODI	2	2	-22.1	-0.04	2	2	45.6	0.03	-1	1	-178.7	0.14	76.6%
15	OD BAZNIH METALA MAŠINE, APARATI,	281	207	-26.3	-5.41	214	210	-2.0	-0.20	-67	3	-104.2	8.38	98.7%
16	MEHANIČKI I ELEKTRIČNI	157	167	6.2	0.72	311	296	-4.8	-0.68	154	129	-16.1	-2.98	56.4%
17	TRANSPORTNA SREDSTVA I NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	52	52	-1.7	-0.07	136	154	13.0	0.80	83	102	22.2	2.23	33.6%
18	SATOV I, MJERNI, MUZIČKI I MEDICINSKI INSTRUMENTI	3	4	40.5	0.08	38	29	-23.7	-0.42	36	26	-28.3	-1.23	12.3%
19	ORUŽJE I MUNICIJA, NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	6	19	201.6	0.93	0	1	60.1	0.01	-6	-18	211.2	-1.50	2974.3%
20	RAZNI PROIZVODI	160	182	13.9	1.64	48	48	0.8	0.02	-112	-134	19.5	-2.65	379.6%
21	UMJETNIČKA DJELA, KOLEKCIONARSKI PREDMETI I	0	0	-60.0	0.00	0	0	666.7	0.00	0	0	-188	0.00	34.8%
98	NERAZVRSTANO	0	0	-83.3	0.00	0	0	0.0	0.00	0	0	0.0	0.00	16.7%

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

4.1. Platni bilans Bosne i Hercegovine

U zadnjem kvartalu 2015. godine u odnosu na isti period prošle godine došlo je do smanjenja deficita tekućeg računa sa 492 miliona KM (Q4 2014) na 452 miliona KM (Q4 2015), odnosno procentualno izraženo ovo smanjenje je iznosilo 8% u posmatranom periodu¹⁶.

Navedeno smanjenje deficita tekućeg računa u okviru platnog bilansa Bosne i Hercegovine najvećim dijelom i dalje je određeno deficitom vanjske trgovine. Prema dostupnim podacima Centralne banke BiH deficit vanjske trgovine smanjen je za 15,8% (Q4 2015/Q4 2014).

¹⁶ Izvor podataka: Centralna banka BiH

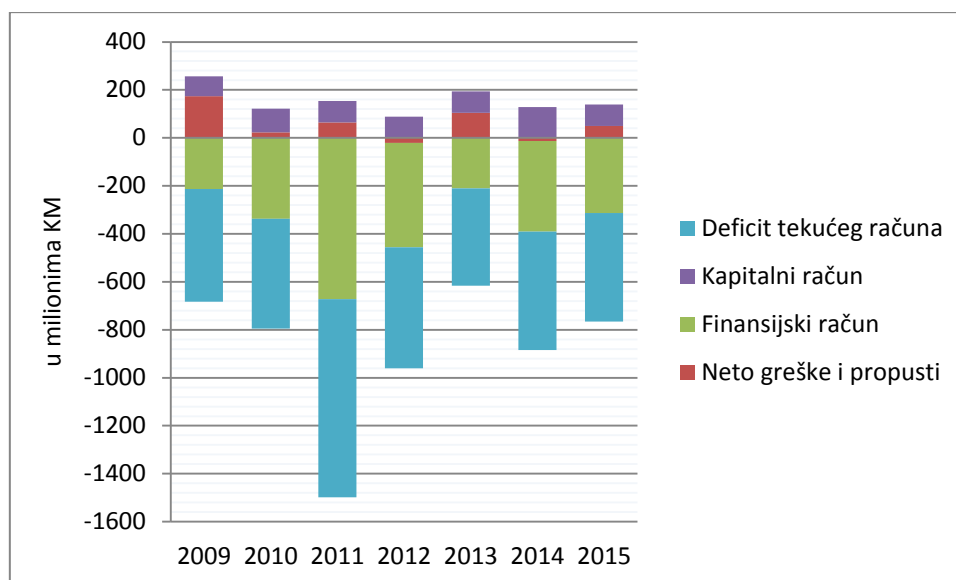
Pad tekućih neto priliva iz inostranstva (primarnog i sekundarnog dohotka) u posmatranom periodu od 19% je rezultat pada priliva od 13% i porasta odliva za 30%. Kod tekućih priliva novca se može primjetiti pad priliva novca kod domaćinstava za 10% uz primjetan pad socijalnih beneficija iz inostranstva sa 401 mil. KM (Q4 2014) na 273 mil. KM (Q4 2015).

U posmatranom periodu porast odliva kod nefinansijskih preduzeća sa 8 na 74 miliona KM, rast odliva kod domaćinstava za 12 miliona KM te blago povećanje doznaka i socijalnih beneficija prema inostranstvu su u najvećoj mjeri doprinjeli povećanju odliva novca u inostranstvo.

Deficit tekućeg računa u četvrtom kvartalu 2015. godine je najviše finansiran smanjenjem strane aktive od 14 miliona KM, povećavanjem obaveza prema inostranstvu za 642 miliona KM (u koji ulazi otplata duga od 357 miliona KM) te povećanjem deviznih rezervi za 342 miliona KM.

Priliv stranih ulaganja u vlasnički kapital u četvrtom kvartalu 2015. godine, u smislu finansiranja deficita tekućeg računa, bio je za 166 miliona KM viši u odnosu na isti period prošle godine.

Grafikon 5: Platni bilans BiH – kretanje po godinama u četvrtom kvartalu

Izvor: Centralna banka BiH

5. Strane direktne investicije

Na osnovu podataka CBBiH objavljenih u platnom bilansu ukupne SDI u 2015. godini iznose 473,1¹⁷ mil. KM što je manje za 34,8% u odnosu na ulaganja u 2014. godini. Ovaj iznos sadrži evidentirane zadržane zarade koje su dio SDI.

Tabela 13: SDI po kvartalima u 2012., 2013., 2014. i 2015. godini

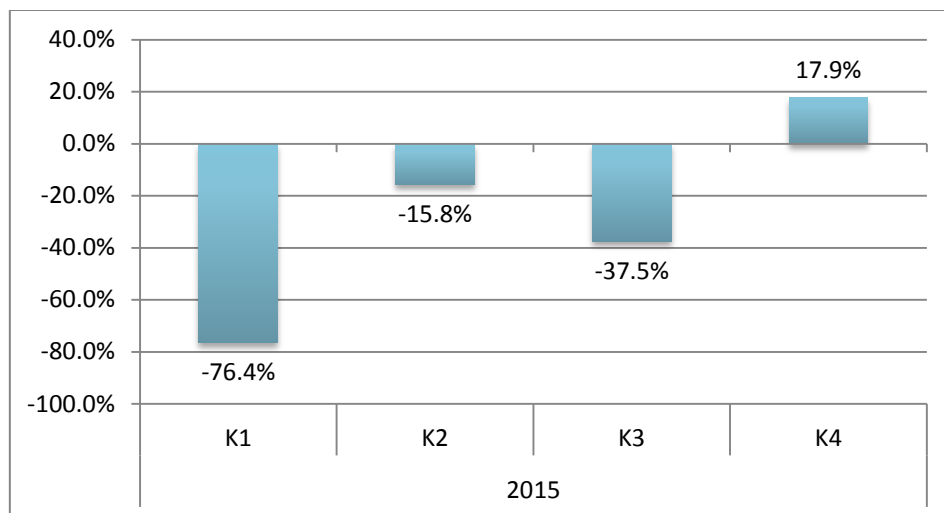
U milionima KM	K1	K2	K3	K4	K1-K4
2013	375,8	183,9	2,4	-59,5	502,7
2014	258,0	199,5	130,1	138,1	725,6
2015	60,9	168,0	81,3	162,8	473,1

Izvor: CBBiH

¹⁷ Neto finansijska pasiva.

Strane direktne investicije u četvrtom kvartalu 2015. godine su iznosile 162,8 mil. KM i veće su za 17,9% u odnosu na ulaganja u četvrtom kvartalu 2014. godine.

Grafikon 6: Stope rasta SDI 2015./2014. godina po kvartalima (u procentima, poređenje g/g)

Izvor: CBBiH